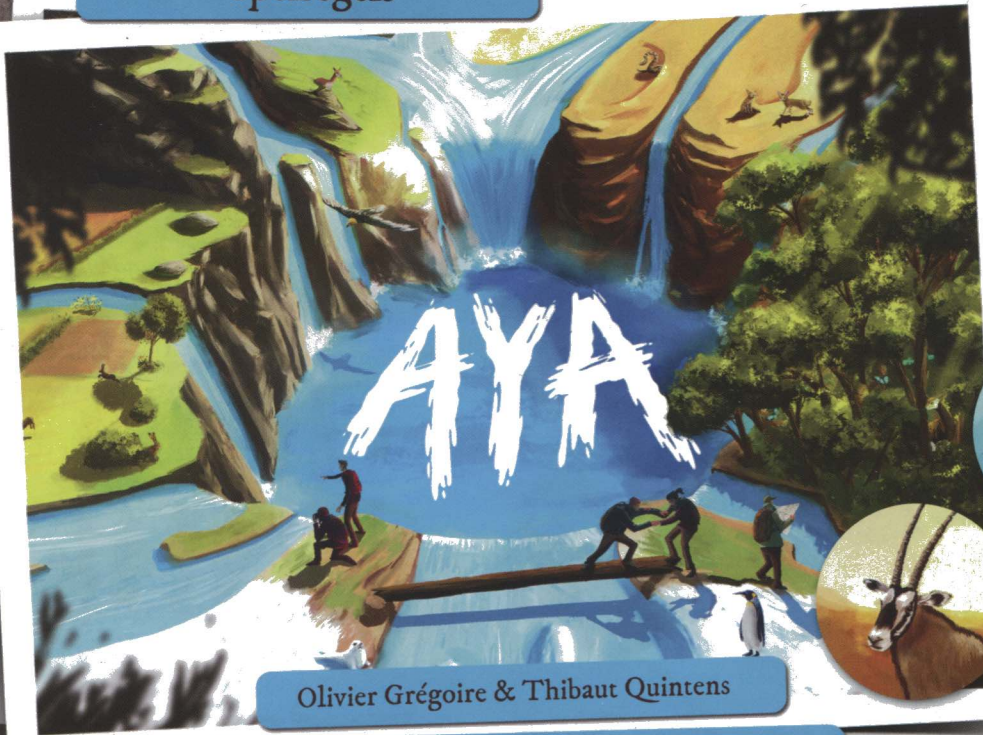

Spelregels

Olivier Grégoire & Thibaut Quintens

Julien Hanoteaux (illustratie) & Cédric Michiels (design)

Vaar stromen en rivieren op in een zoektocht naar de schatten van de natuur. Blijf stilstaan bij de diversiteit aan landschappen en wilde diere die u langs het water ontdekt. Werk slim samen en uw foto's zullen van deze ongelooflijke reis kunnen getuigen. Welkom in de wereld van Aya, godin van het water. De tijd van een droom, de tijd van een spel om met familie of vrienden van te genieten.

PRINCIPE VAN HET SPEL

De bedoeling van AYA is samen te werken om zoveel mogelijk *Landschapstege*ls en *dierenfoto*-penningen te verbinden door middel van een keten van verticaal en naast elkaar geplaatste dominostenen. Aan het einde van het spel zullen ze tegen elkaar vallen in een domino-cascade met de bedoeling een zo groot mogelijk aantal landschappen en dieren te onthullen en er de mooiste foto's van terug te brengen.

Landschapstegels

Dierenfoto-penningen

Starttegel

Relance-penningen

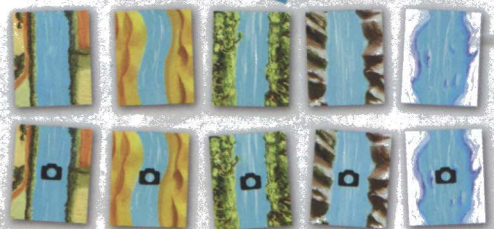

Zandloper van 10 minuten

Wondertuindomino

Dominostenen

Landschapsfoto-penningen

MATERIAAL

- 16 ronde landschapstegels : 1 Starttegel, 3 Woudtegels, 3 Bergtegels, 3 Woestijntegels, 3 Pooltegels en 3 Veldtegels. Elke landschapstegel heeft een neutrale voorzijde en een achterzijde. Op de voorzijde is de waterloop zichtbaar.
- 156 Rivierdominostenen : 30 Wouddomino's, 30 Bergdomino's, 30 Woestijndomino's, 30 Pooldomino's, 30 Velddomino's en 6 Wondertuindomino's. 25 domino's dragen het Fotoapparaat symbool.
- 25 ronde dierenfoto-penningen : 5 Woud-, 5 Berg-, 5 Woestijn-, 5 Pool-, en 5 Veldpenningen. Elke penning heeft een voor- en achterzijde. Op de voorzijde ziet men het dier.
- 15 rechthoekige landschapsfoto-penningen : 3 Woud-, 3 Berg-, 3 Woestijn-, 3 Pool-, en 3 Veldpenningen.
- 10 relance-penningen.
- Een zandloper van 10 minuten.

Een
Landschapsfoto
tussen elke
tegel

VOORRAAD

RESERVE

OPSTELLING

Het speelveld bevindt zich binnen de randen van je spelruimte... die je zelf bepaalt!

1. Leg de *starttegel* ergens op het speelveld, binnen het bereik van iedereen.
2. Leg de *dierenfoto-penningen* en de *landschapstegels* verdekt en groepeer ze per type in stapels aan de rand van het speelveld. Plaats een *landschapsfoto-penning* van hetzelfde type tussen elke landschapstegel.
3. Plaats de stapel *relance-penningen* aan de kant. Wees efficiënt... en je zal ze bijhouden! (zie aftelfase).
4. Plaats de zandloper naast de stapels, zodat hij voor iedereen zichtbaar is.
5. Verdeel de dominostenen met zichtbare zijde naar beneden onder de spelers die er hun **VOORRAAD** mee samenstellen :
 - 78 domino's aan 2 spelers
 - 52 dominos aan 3 spelers
 - 39 dominos aan 4 spelers
 - 31 dominos aan 5 joueurs (32 voor het startspeler)

Wijs een startspeler aan, de jongste bijvoorbeeld.

Tip

Aya biedt de spelers veel vrijheid en er zijn weinig strikte regels. Als je echter efficiënt wil zijn, raden we je aan zorgvuldig de adviezen (de tips) van bevestigde domino-cascade specialisten te volgen.

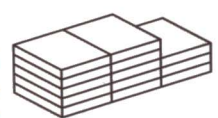
SPELVERLOOP

Het spel verloopt in 3 fasen :

- A. Een **installatiefase** van de dominostenen, de landschapstegels en de dierenfoto-penningen. Dit is de kern van het spel. Het duurt de tijd van 2 zandlopers van 10 minuten en mag worden onderbroken door een pauze.
- B. Een **cascadefase**. Die duurt... enkele seconden en vormt de uitkomst van het spel!
- C. Een **aftelfase**. Die duurt een minuut en betekent het einde van je spel.

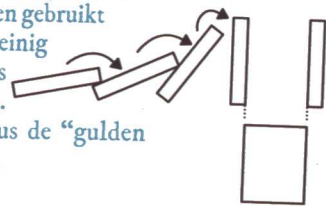
Tip

We raden je aan de dominostenen van uw **VOORRAAD** in stapels van 5 voor je uit te plaatsen, met de zichtbare zijde naar beneden.

Tip

Vooraleer te beginnen met het eerste spel, nodigen wij je uit wat te oefenen met de dominostenen door ze naast elkaar te plaatsen en ze in cascade tegen elkaar te doen vallen. Hierdoor zal je makkelijker de nodige afstand tussen 2 dominostenen kunnen inschatten. Als die afstand te groot is, zullen ze niet tegen elkaar vallen en zal je een relance nodig hebben! Als die afstand te klein is, kan het gebeuren dat je teveel dominostenen gebruikt en er zodoende te weinig overhoudt om alles te kunnen verbinden. Je moet hiervoor dus de "guldenn middenweg" vinden.

A. INSTALLATIEFASE

1. Om te beginnen, draai de zandloper om!

Als de zandloper leeggelopen is, draai hem opnieuw om voor nog eens 10 minuten. Tussen de twee zandlopersessies hebt u het recht niet om domino's of tegels te plaatsen of te verplaatsen.

2. Neem EEN domino:

- HETZIJ uit je VOORRAAD, willekeurig, met de zichtbare zijde naar beneden;
- HETZIJ uit je RESERVE, de eerste zichtbare domino van de stapel. (Let op: in de 1ste spelronde heeft geen enkele speler een domino in zijn RESERVE)

3. Vervolgens, plaatst elke speler op zijn beurt, te beginnen met de eerste, de dominosteen die hij in de hand heeft, hetzij:

- verticaal, om het even waar op het speelveld;
- op een reeds aanwezige landschapstegel (met inbegrip van de starttegel!);
- bovenop zijn RESERVE stapel, met zichtbare zijde naar boven.

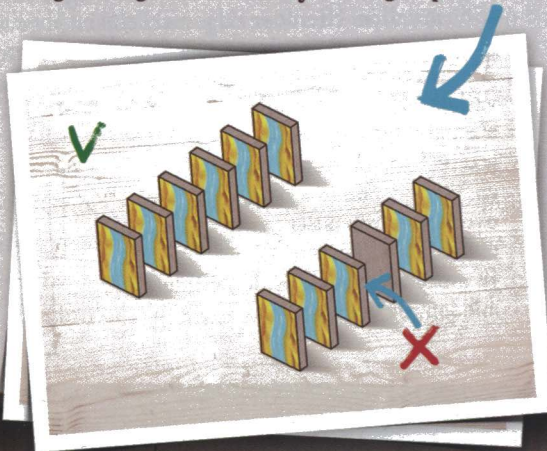
Eens hij zijn dominosteen geplaatst heeft, mag speler onmiddellijk de volgende domino nemen om de volgende spelronde voor te bereiden.

Een speler mag slechts een dominosteen tegelijk nemen (en dus in de hand houden). Hij mag in geen geval de dominosteen die hij genomen heeft terug in zijn VOORRAAD plaatsen om er een andere te nemen.

Als een speler de dominostenen ten val brengt, moeten deze laatste zo snel mogelijk terug gepositioneerd worden, en dit voor het einde van de installatiefase. Alle spelers mogen hierbij een handje toesteken.

De oriëntatie van een dominosteen kan altijd gewijzigd worden door de speler die aan de beurt is, maar zijn positie binnen de keten mag niet worden gewijzigd.

De waterloop op de stenen is slechts aan een zijde zichtbaar. De dominostenen moeten dus zodanig geplaatst worden dat de stromingsrichting van de rivier altijd wordt gerespecteerd.

Tip

Profiteer van deze pauze om rustig te overleggen en je strategie aan te passen. Koel blijven is een van de sleutels op de weg naar het succes!

Tip

Aarzel niet om te zeggen welk type domino je genomen hebt om het overleg en de samenwerking vlotter te doen verlopen.

Tip

Je mag een dominosteen naast andere domino's plaatsen om de keten te verlengen, of hem elders plaatsen om met een nieuwe keten te beginnen.

Tip

Op de landschapstegels plaats je best dominostenen van hetzelfde type om ze aan het einde van het spel te kunnen valideren! Op de starttegel mag je om het even welk type dominosteen plaatsen.

De dominostenen met een fotoapparaat

Een speler die een domino neemt met het "fotoapparaat" symbool MAG:

- HETZIJ een landschapstegel nemen evenals de landschapsfoto-penning (van hetzelfde type die erop ligt), van het type dat overeenstemt met de dominosteen (zie de regels betreffende de *landschapstegels*);
- HETZIJ een dierenfoto-penning nemen van het type dat overeenstemt met de dominosteen (zie de regels betreffende de *dierenfoto-penningen*);
- HETZIJ hem als een "klassieke" dominosteen gebruiken.

Landschapstegel

De speler legt de landschapstegel waar hij wil op het speelveld en oriënteert hem zoals hij wil. Eens de tegel in positie is, plaatst de speler de *landschapsfoto-penning* (vergeet het niet,

want dit brengt punten op aan het einde van het spel!) en mag hij de *landschapstegel* niet meer verplaatsen. Hij zet dan de *fotoapparaat domino* rechtop, net buiten de *landschapstegel* en tegenover een rivier (in de stromingsrichting om ervoor te zorgen dat deze "fotoapparaat" domino later wel degelijk op de landschapstegel valt. Zie fase B).

Sommige landschapstegels bevatten vertakkingen en verschillende ingangen of uitgangen. Het is de taak van de spelers om de tegel correct te oriënteren om de in- en uitgangen te bepalen.

Tip

Om landschappen met elkaar te verbinden, is het aangeraden rekening te houden met hun "oriëntatie" en zich de rivierdominostenen in te beelden die de connectie kunnen vormen tussen de twee tegels.

Tip

Om uw ruimte te optimaliseren, is de aanbevolen afstand tussen de verschillende tegels ongeveer gelijk met de diameter van een tegel.

Dierenfoto-penning

De speler plaatst de dierenfoto-penning schrijlings op het breukvlak van een *fotoapparaat domino* en een andere eerder geplaatste domino om een soort brug te vormen.

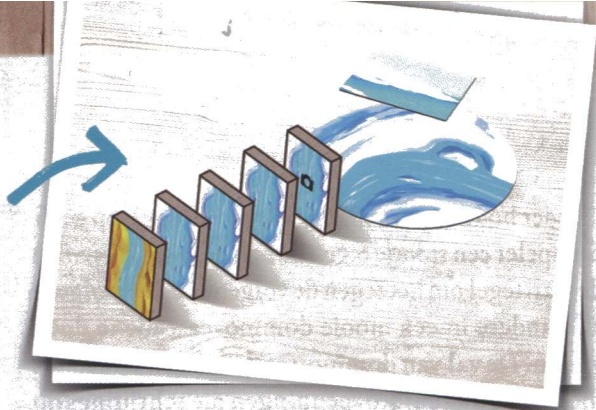

Tip

Om een "bufferzone" in de domino-keten te maken (in het geval van een voortijdige en ongewenste cascade), kan de speler de dierenfoto-penning en de "fotoapparaat" domino plat leggen, vlak naast de plaats waar ze later terug rechtop gezet zullen worden.

Waarschuwing: vergeet niet deze domino recht te zetten en

de dierenfoto-penning erop te plaatsen voor het einde van de installatiefase (tweede verstreken zandloper)! Daarna zal het te laat zijn!

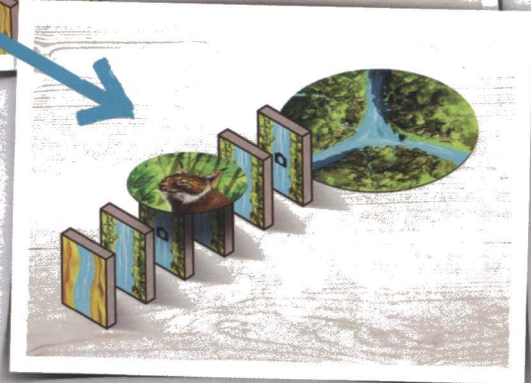
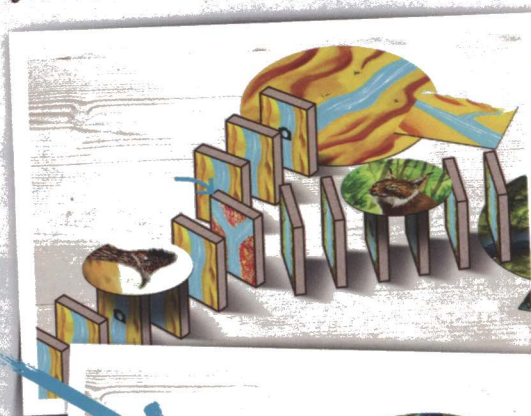
De Wondertuindomino's

Een speler die een "Wondertuindomino" neemt, MAG hem gebruiken om:

- HETZIJ om een vertakking aan te brengen in de domino-keten;
- HETZIJ als een klassieke dominosteent.

In de 2 gevallen, is de *Wondertuindomino* een "joker" dominosteent: hij is gelijk aan om het even welke andere dominosteent.

Een vertakking maakt het mogelijk 2 dierenfoto-penningen op de keten te plaatsen, en dit aan beide zijden van de *Wondertuindomino*.

4. De installatiefase komt onmiddellijk ten einde wanneer aan één van deze twee voorwaarden is voldaan:

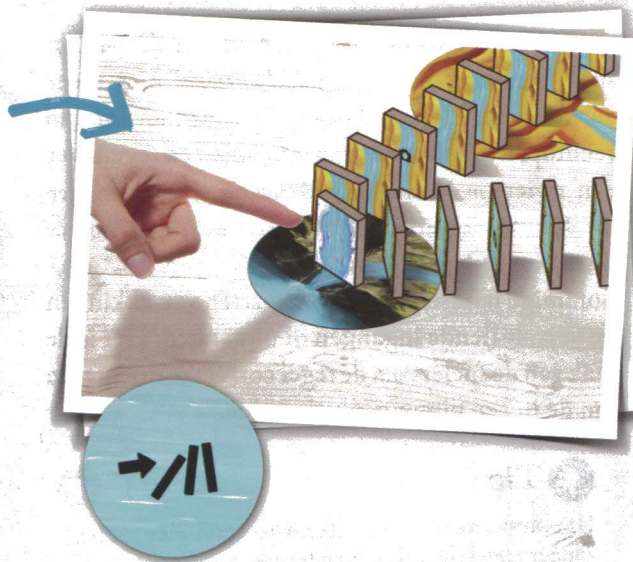
- OFWEL is de 2de zandloper leeggelopen (het meest voorkomende geval);
- OFWEL is een speler niet meer in staat eendominosteent uit zijn VOORRAAD te nemen (zelfs als zijn RESERVE niet leeg is!)

B. CASCADEFASE

Ieder houdt zijn adem in... Met een vingertop geeft een speler een stootje tegen de eerste dominosteentje op de starttegel om het tegen de volgende en vervolgens alle andere in een mooie domino-cascade te doen vallen. De val van dominostenen zal ook leiden tot die van de dierenfoto-penningen die schrijlings op de dominostenen geplaatst werden.

Het is mogelijk dat de domino-cascade stopt vanwege een "gat" in de keten of omdat de stenen slecht geplaatst werden (te dicht of te ver van elkaar, te schuin, enz.). In dit geval geeft de volgende speler een nieuw stootje (relance) tegen een domino die nog overeind staat om een nieuwe domino-cascade op gang te brengen.

Bij elke relance (elk stootje), behalve de eerste, wordt een relance-penning uit je stapel verwijderd. Wees gerust, je kan er niet meer dan 10 verliezen. **Belangrijk:** je moet absoluut met de relances doorgaan tot er geen enkele dominosteentje meer rechtstaat!

C. AFTELFASE

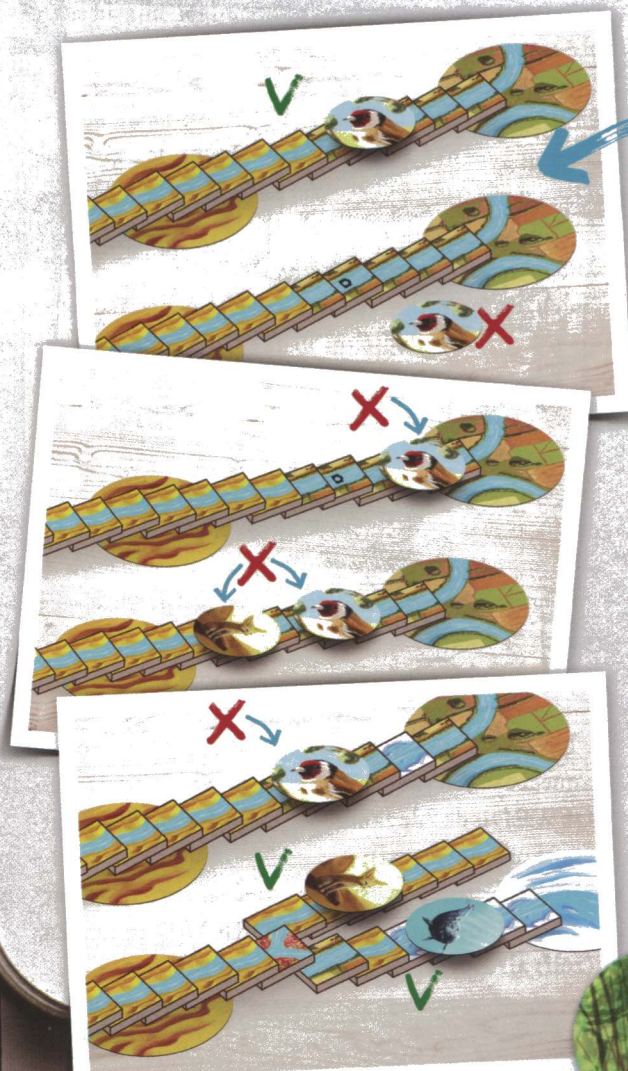
Dit is het moment waarop de *landschapfoto*- en *dierenfoto*-penningen die je tijdens je reis gemaakt hebt al dan niet gevalideerd worden. Begin van de *starttegel*, vaar de rivieren op en tel je punten.

Validering van de *dierenfoto*-penningen

Een *dierenfoto*-penning wordt gevalideerd als voldaan wordt aan AL deze voorwaarden:

- Hij raakt de keten met minstens een dominorand (hij is niet helemaal aan de zijkant uitgestoten).
- Hij is verbonden met een *landschapstegel* van hetzelfde type door domino's van hetzelfde type. Ter herinnering, een *Wondertuindomino* kan als "joker" dienen en "verbreekt" dus de continuïteit niet van het type domino's in een keten.
- Hij bevindt zich strikt buiten een *landschapstegel*.
- Er is slechts één *dierenfoto*-penning op de keten tussen twee landschappen tenzij een vertakking (door middel van een *Wondertuindomino*) de twee foto's scheidt.

Een gevalideerde *dierenfoto*-penning wordt behouden.

Validering van de landschapsfoto-penningen

De *landschapsfoto*-penningen die geplaatst werden, worden gevalideerd als voldaan wordt aan AL deze voorwaarden:

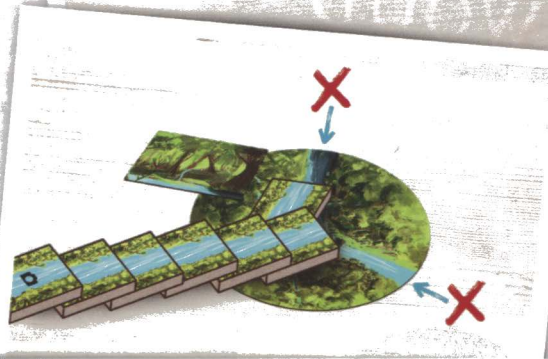
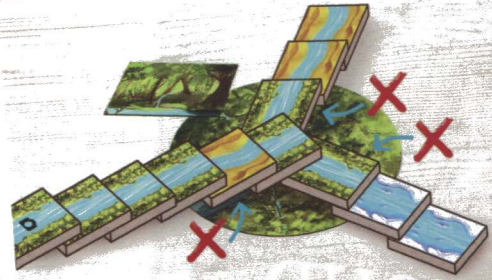
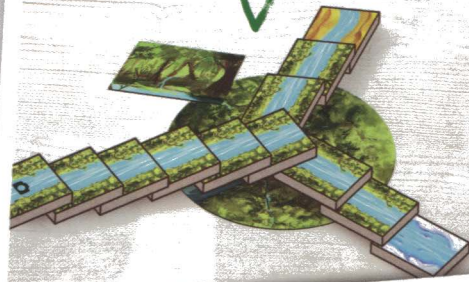
- ALLE dominostenen die er zich op bevinden en die hem aanraken zijn van hetzelfde type als de *landschapstegel*.
- ALLE in- en uitgangen van de *landschapstegel* worden doorstroomd, dat wil zeggen bedekt door een dominosteen van hetzelfde type.

Een gevalideerde *landschapsfoto*-penning wordt behouden.

Belangrijk: als je 3 *landschapsfoto*-penningen van hetzelfde type kan valideren –verrassing! – dan kan je een panoramisch drieluik verwezenlijken!

Het aftellen

- Elke gevalideerde *dierenfoto*-penning brengt je 1 punt op.
- Elke gevalideerde *landschapsfoto*-penning brengt je 1 punt op.
- Elk *landschapsfoto* drieluik brengt je 1 bonus punt op.
- Elke behouden *relance*-penning brengt je 1 punt op.

HET AANTAL VERZAMELDE PUNTEN BEPAALT HET SUCCES VAN JE REIS:

10 punten: Valse start! Je bent vertrokken maar je hebt je filmrolletjes vergeten. Geen reden tot ontmoediging. Het overkomt zelfs de besten.

15 punten: Beginnersfout! Eens je ter plaatse was heb je vastgesteld dat je batterijen niet geladen waren. Maar bravo voor de geleverde inspanning.

20 punten: Veel potentieel! Je bent bang voor niets. Spijtig genoeg zijn de meeste foto's onduidelijk. Maar het is een goed begin... Volhard!

25 punten: Niet slecht! Het begint te komen, er zitten enkele heel mooie clichés bij!

30 punten: Heel goed! Je team kent zijn vak en werkt goed samen. Enkele buitengewone foto's zullen zelfs in de in de plaatselijke krant gepubliceerd worden!

35 punten: Bijna dream team! Mits enkele instellingen wordt je volgende reportage wereldwijd verkocht!

40 punten: fantastisch! Alle agentschappen bellen je op. Ze staan te trappelen om je reportage te kunnen verkrijgen.

45 punten: we staan vol bewondering! Je staat op de voorpagina van alle magazines. Je carrière is verzekerd.

50 punten: respect! Stuur ons een foto. Zelfs wij (de auteurs) zijn er nooit in geslaagd!

55 punten: Het was een droom! Eh... er is iets mis... dit is onmogelijk voor een menselijk wezen. Of heb je vals gespeeld?

DANKWOORD

Voor hun kostbare tijd en raadgevingen aan: Sarah Fitton, Amandine Pourbaix, Valérie Vancaeneghem, Sabrina Messahel, Nicolas Ovigneur, Cécile Thoulen, Typhaine et Charlotte Calais Marie-Germaine Mapessa, Jean-Luc Tricot, Frédéric Ruff, Christine Beriaux, Charline Wansart, Ivana Krunic, Felipe Reina, Lucian, Julie, Nicolas, Daniela et Jean-Christophe, Sophie Joniaux, Mailis Quintens, Marc Sibille, Jim Dratwa, Yannick Gobert, Jean-Ba Bourgeois, Charles Hanus & Noémy Dauray, Hugo et Jeanne Grégoire, Bénédicte Lescahier, Cyril Marbaix, Ilya Knudsen, Muriel Lejuste, Charlotte Van Driessche, Charlotte Urger, Jean-Marc Piron en de deelnemers aan de opleiding "Jouer pour coopérer", de deelnemers aan het Ludoweekend, Nounet, Cedrox et Ketch, David Clere, Aurélien et Nathalie Bollin, Yahndrev en het hele team van Blackrock Games.

De buitengewone fauna
in de wereld van AYA

WOUD

Morpho aurora

De morpho aurora is een grote vlinder met een vleugelbreedte tot 20 cm. Aan de binnenkant hebben de vleugels een blauwe metaalachtige glans. Hij leeft in de tropische wouden van Centraal- en Zuid-Amerika.

Beschermingsstatus volgens UICN

NIET GEËVALUEERD

Wist je dat?

Volgens de indianen vertegenwoordigt de morpho aurora de ziel van de overledenen en lokt hij met zijn blauwe kleur de mensen het woud in, zodat ze verdwalen. Dat is natuurlijk maar een legende.

Euraziatische lynx

De Euraziatische lynx (*Lynx lynx*) weegt tot 35 kg en kan tot 1,35 m lang worden. Hij leeft in gematigde en noordelijke wouden. Hij eet vooral kleine hoefdieren.

Beschermingsstatus volgens UICN

NIET BEDREIGD

Wist je dat?

De lynx werd in de middeleeuwen gelijkgesteld met de wolf en werd daarom in het Frans ook wel 'loup-cervier' (hertenwolf) genoemd. Hij werd voorgesteld als een wild beest. Dat beeld strookt helemaal niet met de werkelijke aard van dit discrete en schuchtere dier.

Okapi

De okapi (*Okapia johnstoni*) kan een schofthoogte tot 1,80 m hebben. Hij weegt maximaal 230 kg. Hij leeft in de tropische regenwouden van Centraal-Afrika. Hij is een plantenetter en voedt zich met de meest uiteenlopende planten en vruchten.

Beschermingsstatus volgens UICN

BEDREIGD

Wist je dat?

Toen hij pas ontdekt was, dachten de onderzoekers dat de okapi een soort zebra was. Later stelden zij vast dat het om een nieuw soort zoogdier ging, verwant met de giraf.

Blauwe pauw

De blauwe pauw (*Pavo cristatus*) is afkomstig uit Azië (Pakistan, India, Sri Lanka en Bangladesh). Zonder zijn staart, die wel 1,5 m lang kan zijn, meet hij tot 1,1 m. Hij weegt maximaal 6 kg. Hij is thuis in loofwouden nabij waterlopen.

Beschermingsstatus volgens UICN

NIET BEDREIGD

Wist je dat?

De blauwe pauw werd waarschijnlijk al meer dan 3000 jaar geleden ingevoerd in Europa, met name door koning Salomon.

Gouden gifkikker

De gouden gifkikker (*Dendrobates auratus*) leeft in Centraal-Amerika. Je herkent hem aan zijn felle, goudgroene huid met zwarte vlekken. Hij wordt niet groter dan 4 cm. Hij is thuis in vochtige, tropische wouden.

Beschermingsstatus volgens UICN

NIET BEDREIGD

Wist je dat?

De dendrobates maken een erg krachtig gif aan. Sommige giften bevatten alkaloiden met een pijnstillende werking die 200 keer sterker is dan morfine.

De buitengewone fauna
in de wereld van AYA

BERGEN

Lammergeier

De lammergeier (*Gypaetus barbatus*) is een grote giersoort. Hij kan een vleugelbreedte van 2,85 m hebben en tot 7 kg wegen. Je herkent hem aan de bos pluimen onder zijn bek en de oranjeachtige buikveren. Zijn leefgebied reikt van de Europese bergen tot Azië.

Beschermingsstatus volgens UICN

GEVOELIG

Wist je dat?

Hij voedt zich vooral met botten, die hij tijdens het vliegen op de rotsen laat vallen om ze te breken, zodat hij het merg eruit kan halen. Let op voor je hoofd als je hem tegenkomt!

Sneeuwpanter

De sneeuwpanter (*Panthera uncia*) leeft in de bergen van Centraal- en Oost-Azië. Deze katachtige heeft een dikke, langharige, licht- tot donkergrijze vacht. Hij wordt tot 1,3 m lang en weegt zo'n 55 kg.

Beschermingsstatus volgens UICN

BEDREIGD

Wist je dat?

De sneeuwpanter vormt een uitzondering onder de grote katachtigen, omdat hij spint zoals kleine katachtigen.

Vicuña

De vicuña (*Vicugna vicugna*) is een klein hoefdier van de familie van de kameelachtigen. Zijn schofthoogte bedraagt maximaal 1 m en hij weegt 40 tot 60 kg. Hij woont op de hoogplateaus van het Andesgebergte.

Beschermingsstatus volgens UICN

NIET BEDREIGD

Wist je dat?

De scheerwol is bijzonder fijn en warm. Met deze wol wordt luxekleding gemaakt.

Jak

De jak (*Bos grunniens mutus*) is een grote herkauwer met een lange vacht, die momenteel enkel nog in Tibet voorkomt. Hij kan tot 1000 kg wegen en haalt een schofthoogte van 2 m.

Beschermingsstatus volgens UICN

KWETSBAAR

Wist je dat?

De jak werd al meer dan 10.000 jaar geleden getemd. De bevolking van de Himalaya gebruikt de getemde dieren vaak als last- en rijdier en voor de productie van melk, vlees en wol

Alpenboktor

De alpenboktor (*Rosalia alpina*) is een kever met lange voelers, die gemakkelijk te herkennen is aan zijn grijsblauwe kleur en groot formaat: hij kan tot 3,8 cm lang worden. Hij komt voor in de Europese bergen en de Kaukasus.

Beschermingsstatus volgens UICN

KWETSBAAR

Wist je dat?

Deze met uitsterven bedreigde soort lijdt sterk onder de verdwijning van de oude beukenbossen, waar de larven zich ontwikkelen in afgestorven stammen..

De buitengewone fauna
in de wereld van AYA

WOESTIJS

Fennek

De woestijnvos of fennek (*Vulpes zerda*), een kleine vos met grote oren, is thuis in de woestijngebieden van de Sahara. Het is de kleinste hondachtige ter wereld. Hij wordt niet groter dan 40 cm en weegt maximaal 1,7 kg.

Beschermingsstatus volgens UICN

NIET BEDREIGD

Wist je dat?

De woestijnvos heeft haar op de onderkant van zijn poten, als bescherming tegen het hete zand, maar ook om zijn prooi in alle stilte te besluipen.

Arabische oryx

De Arabische oryx (*Oryx leucoryx*) is een hoefdier dat verwant is met de antilope en in woestijnachtige zones leeft. Hij heeft een schofthoogte tot 1 m en kan 70 kg wegen. Vroeger kwam hij op het hele Arabische schiereiland voor. Vandaag overleeft hij enkel in bepaalde zones (Saoedi-Arabië, Oman), waar hij geherintroduceerd werd.

Beschermingsstatus volgens UICN

KWETSBAAR

Wist je dat?

De oryx kan wekenlang overleven zonder te drinken, maar detecteert regen van op lange afstanden.

Onymacris unguicularis

De onymacris unguicularis behoort tot de familie van de kevers. Hij meet ongeveer 2 cm en heeft erg lange poten waarmee hij zijn lichaam ver boven het hete zand kan tillen en razendsnel lopen. Hij leeft in Namibië.

Beschermingsstatus volgens UICN

NIET GEEVALUEERD

Wist je dat?

Deze kever voedt zich met de ochtendmist van de Namibische woestijn die op zijn lichaam condenseert.

Texaanse ratelslang

De Texaanse ratelslang (*Crotalus atrox*) behoort tot de familie van de adders. Hij komt voor in de Verenigde Staten, Canada en Noord-Mexico. Hij wordt tot 2,5 m lang. Je herkent hem gemakkelijk aan de punt van zijn staart, die een ratelend geluid maakt wanneer hij zich opwindt.

Beschermingsstatus volgens UICN

NIET BEDREIGD

Wist je dat?

Dit is de gevaarlijkste Noord-Amerikaanse slang. Hij maakt elk jaar talrijke dodelijke slachtoffers met zijn uiterst giftige beet.

Grote renkoekoek

De grote renkoekoek (*Geococcyx californianus*) is een loopvogel uit het zuiden van de Verenigde Staten en het noorden van Mexico. Hij wordt 62 cm lang, met een vleugelbreedte van 56 cm. Hij weegt maximaal 380 g. Hij voelt zich thuis in de dorre Noord-Amerikaanse woestijn.

Beschermingsstatus volgens UICN

NIET BEDREIGD

Wist je dat?

Deze soort werd wereldberoemd dankzij het personage Road Runner uit de tekenfilm Road Runner en Wile E. Coyote.

De buitengewone fauna
in de wereld van AYA

POLEN

Ijsbeer

De ijsbeer (*Ursus maritimus*) is het grootste vleesetende landzoogdier. De mannetjes worden tot 3 m lang en wegen tot 800 kg. Hij leeft in het noordpoolgebied, van Noord-Canada tot Noord-Rusland.

Beschermingsstatus volgens UICN

KWETSBAAR

Wist je dat?

De ijsbeer en de grizzlybeer zijn verwante soorten en zouden kunnen paren indien ze elkaar tegenkomen. Ze zijn waarschijnlijk pas 200.000 jaar geleden aparte soorten geworden.

Narwal

De narwal (*Monodon monoceros*) is een Arctische tandwalvis. De bovenste linkersnijtand van de mannetjes groeit uit tot een enkele slagtang van wel 3 m lang. Volwassen dieren zijn maximaal 4 m lang.

Beschermingsstatus volgens UICN

GEVOELIG

Wist je dat?

De slagtang is bezaaid met miljoenen zenuwuiteinden in buisjes. Waarschijnlijk helpt hij de mannetjes om voedsel te zoeken en vrouwtjes op te sporen aan de hand van hun hormonen.

Keizerspinguïn

De keizerspinguïn (*Aptenodytes forsteri*) is de grootste en zwaarste pinguïnssoort. Hij leeft in Antarctica. Mannetjes en vrouwtjes worden beiden tot 1,2 m groot en wegen ongeveer 40 kg.

Beschermingsstatus volgens UICN

GEVOELIG

Wist je dat?

De keizerspinguïn is een uitstekende zwemmer die tot 500 m diep kan duiken en bijna 20 minuten lang onder water kan blijven.

Zadelrob

De zadelrob (*Pagophilus groenlandicus*) is thuis in het noordpoolgebied. Hij onderscheidt zich van de andere robben door de witte vacht van de jongen. Volwassen dieren meten tot 1,6 m en wegen tot 150 kg.

Beschermingsstatus volgens UICN

NIET BEDREIGD

Wist je dat?

Omdat de witte vacht van de jongen felbegeerd is, werd er verwoed op gejaagd, met de dood van tienduizenden dieren als gevolg. Die jacht is nu nagenoeg overal verboden, onder andere dankzij de acties van beroemdheden zoals Brigitte Bardot.

Sneeuwuil

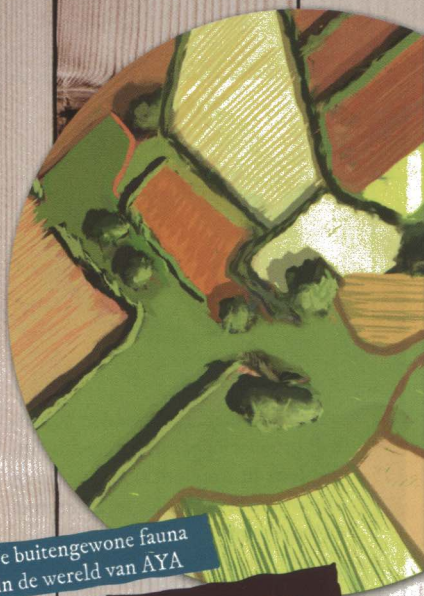
De sneeuwuil (*Bubo scandiacus*) herken je gemakkelijk aan zijn witte veren en grote gele ogen. Hij heeft een vleugelbreedte van 1,8 m en weegt tot 2,5 kg. Hij is thuis in de toendra in het noorden van Amerika, Azië en Europa.

Beschermingsstatus volgens UICN

NIET BEDREIGD

Wist je dat?

De serie 'Harry Potter' heeft het behoud van de soort in het gedrang gebracht, omdat hij erg geëerd is door heel wat fans, terwijl hij toch al kwetsbaar en zeldzaam is.

De buitengewone fauna
in de wereld van AYA

VELD

Aardhommel

De aardhommel (*Bombus terrestris*) is een vliesvleugelige van maximaal 23 mm lang. Je herkent hem aan het witte uiteinde van zijn buik. Hij leeft in de gematigde gebieden van Europa.

Beschermingsstatus volgens UICN

NIET GEEVALUEERD

Wist je dat?

De aardhommel is heel wat efficiënter dan de bij voor de bestuiving van de lentepplanten. Deze soort schiet namelijk in actie bij temperaturen onder de 15°C en bij bewolkt weer, in tegenstelling tot de bijen.

Putter of distelvink

De putter of distelvink (*Carduelis carduelis*) is een kleine zangvogel met een typisch kleurrijk verenkleed. Hij meet ongeveer 25 cm en weegt tot 18 g. Hij komt voor in Europa, het noorden van Afrika en Azië, tot in Japan.

Beschermingsstatus volgens UICN

NIET BEDREIGD

Wist je dat?

De distelvink is te zien op heel wat schilderijen van de Italiaanse renaissance. Hij is de symbolische aankondiging van de doornenkroon en de opoffering van Christus.

Gewone dwergvleermuis

De gewone dwergvleermuis (*Pipistrellus pipistrellus*) is de kleinste Europese vleermuis. Hij komt vaak voor rond huizen en in schuren. Zijn lichaam meet amper 2 cm en hij heeft een vleugelbreedte van een twintigtal centimeter. Hij weegt maximaal 8 g.

Beschermingsstatus volgens UICN

NIET BEDREIGD

Wist je dat?

Tijdens de voortplantingsperiode organiseert het dier heuse kraamklinieken waar talrijke vrouwtjes samen voor hun jongen zorgen.

Witgerande tuinslak

De tekeningen op de schelp van de kleine witgerande tuinslak (*Cepaea hortensis*) zijn erg gevarieerd, waardoor hij soms moeilijk te herkennen is. Hij wordt niet groter dan 2 cm. Je vindt hem in bossen, hagen en tuinen. Hij is thuis in Centraal- en West-Europa.

Beschermingsstatus volgens UICN

NIET BEDREIGD

Wist je dat?

De tuinslak overwintert onder de grond en sluit zijn schelp dan hermetisch af met een wand van verhard slijm.

Europese haas

De Europese haas (*Lepus europeus*) herken je aan zijn grote oren met zwarte punt. Hij is groter en langwerpiger dan het konijn en kan bijna 4 kg wegen. Zijn verspreidingsgebied reikt van Europa tot de vlakten van Centraal-Azië.

Beschermingsstatus volgens UICN

NIET BEDREIGD

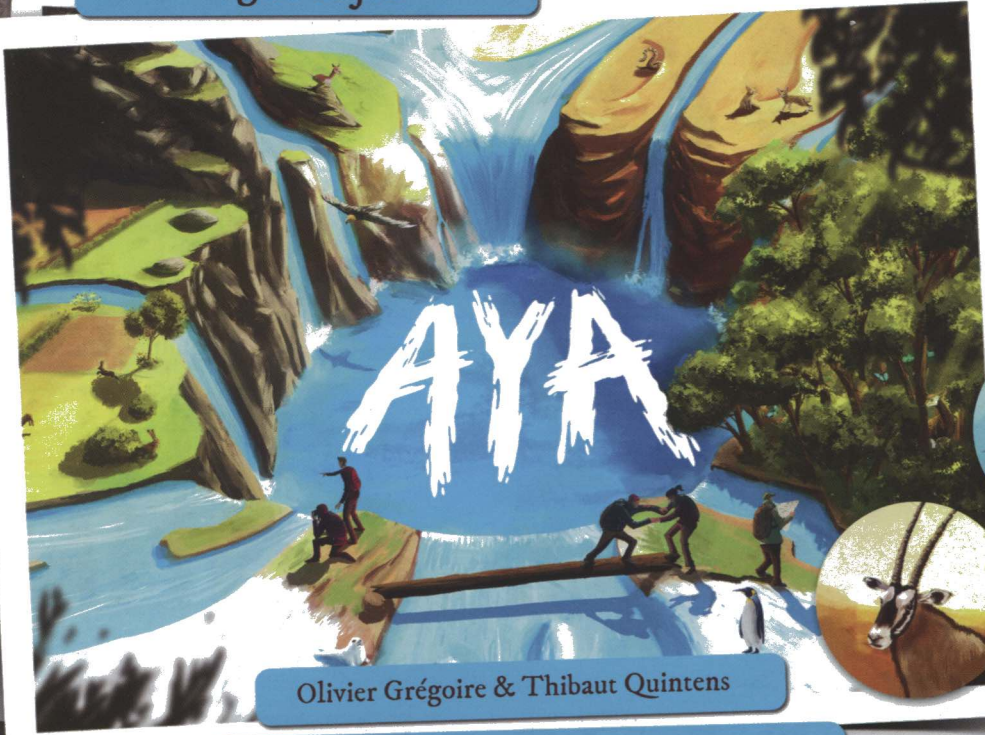
Wist je dat?

Hij kwam vroeger erg frequent voor, maar gaat nu sterk achteruit in Europa, door het gebruik van pesticiden, de vernietiging van zijn habitat en nieuwe ziekten.

De identificatiefiches van deze dieren werden opgesteld door onze wetenschappelijk adviseur Johan Michaux, onderzoeksdirecteur van het FNRS.

Règles de jeu

Olivier Grégoire & Thibaut Quintens

Julien Hanoteaux (illustration) & Cédric Michiels (design)

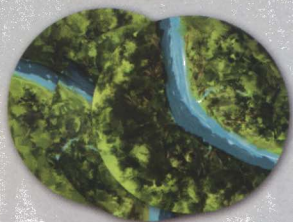
Remontez fleuves et rivières à la recherche des trésors de la nature. Emerveillez-vous de la diversité des paysages et de la faune qui, au fil de l'eau, s'ouvrent à vous. Coopérez habilement et vos photos témoigneront de cet incroyable voyage. Bienvenue dans le monde d'Aya, la déesse de l'eau. Le temps d'un rêve, le temps d'un jeu à partager en famille ou entre amis.

PRINCIPE DU JEU

Dans AYA, vous coopérez pour relier un maximum de tuiles *Paysage* et de jetons *Photo Animal* au moyen d'une chaîne de dominos placés verticalement les uns à la suite des autres. À la fin de la partie, ils tomberont les uns sur les autres et s'entraîneront mutuellement - à la manière d'une chaîne en cascade - pour découvrir le plus grand nombre de paysages et d'animaux et en ramener les plus belles photos.

Tuiles *Paysage*

Jetons *Photo Animal*

Tuile *Départ*

Jetons de relance

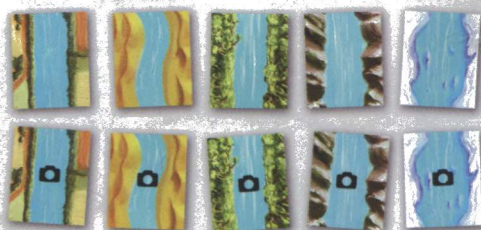
Sablier de 10 minutes

Dominos *Jardin extraordinaire*

Dominos

Jetons *Photo Paysage*

MATERIEL

- 16 tuiles rondes *Paysage* :
1 tuile *Départ*, 3 tuiles *Forêt*, 3 tuiles *Montagne*, 3 tuiles *Désert*, 3 tuiles *Pôle* et 3 tuiles *Champ*. Chaque tuile *Paysage* a un recto et un verso, le recto est la face irriguée.
- 156 dominos *Fleuve* :
30 *Forêt*, 30 *Montagne*, 30 *Désert*, 30 *Pôle*, 30 *Champ* et 6 *Jardin extraordinaire*. 40 dominos comportent un symbole *Appareil photo*.

La vidéorègle du ludopédagogue Yahndrev : <http://videoregles.net/videoregle/aya>

- 25 jetons ronds *Photo Animal* :
5 *Forêt*, 5 *Montagne*, 5 *Désert*, 5 *Pôle*, 5 *Champ*. Chaque jeton a un recto et un verso, le recto illustre l'animal.
- 15 jetons rectangulaires *Photo Paysage* :
3 *Forêt*, 3 *Montagne*, 3 *Désert*, 3 *Pôle* et 3 *Champ*.
- 10 *Jetons de relance*.
- Un sablier de 10 minutes.

Insertion
d'une *Photo
Paysage* entre
chaque tuile.

STOCK en
début de partie,
dominos faces
cachées.

RESERVE en
cours de partie,
dominos en pile
faces visibles.

MISE EN PLACE

L'aire de jeu est définie par les bords de votre espace de jeu... quel qu'il soit !

1. Posez la tuile *Départ* n'importe où sur l'aire de jeu, accessible à tous.
2. Disposez les jetons *Photo Animal* et les tuiles *Paysage* face verso en les regroupant en piles par type sur le bord de l'aire de jeu. Entre chaque tuile *Paysage*, insérez une *Photo Paysage* du même type.
3. Placez les *Jetons de relance* en pile sur le côté. Soyez efficaces... et vous les conserverez ! (voir phase de décompte).
4. Placez le sablier à côté des piles, visible de tous.
5. Répartissez les dominos *Fleuve* entre les joueurs faces cachées pour constituer leur STOCK :

- 78 dominos à 2 joueurs
- 52 dominos à 3 joueurs
- 39 dominos à 4 joueurs
- 31 dominos à 5 joueurs (32 pour le premier joueur)

Désignez un premier joueur, le plus jeune pour être sympa.

Tip

Aya laisse beaucoup de liberté aux joueurs ; il y a peu de règles strictes. Cependant, si vous voulez être performant, nous vous conseillons de suivre attentivement les conseils (les Tips) de domino-cascadeurs confirmés.

DEROULEMENT DU JEU

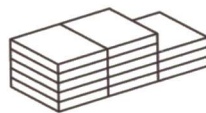
Le jeu se déroule en 3 phases :

- A. Une phase de pose des dominos, des tuiles et des jetons *Photo Animal*. C'est le cœur du jeu. Elle dure le temps de 2 sabliers de 10min et peut être entrecoupée d'une pause.
- B. Une phase de cascade(s). Elle dure... quelques secondes et constitue l'aboutissement du jeu !
- C. Une phase de décompte. Elle dure une minute et représente la fruit de votre coopération.

Tip

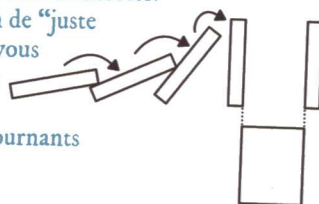
Nous vous conseillons de "ranger" les dominos de votre STOCK devant vous face cachée, par piles de 5.

Tip

Avant votre première partie, nous vous invitons à vous entraîner à placer des dominos les uns à la suite des autres et de les faire basculer les uns sur les autres. Cela vous permettra d'évaluer au mieux la distance nécessaire à laisser entre 2 dominos. Trop éloignés, ils ne tomberont pas et vous obligeront à une relance ! Trop proches, vous risquez d'utiliser trop de dominos et d'en manquer pour tout connecter.

Tout est une question de "juste milieu". Entraînez-vous également avec les dominos *Jardin extraordinaire* en Y et les tournants sur les tuiles *Paysage*.

A. PHASE DE POSE

1. Pour commencer, retournez le sablier !

Ecoulé une première fois, retournez-le pour 10min de plus. Entre les 2, vous n'avez pas le droit de bouger ou de poser des dominos ou des tuiles.

2. Piochez UN domino :

- SOIT depuis votre STOCK, au hasard, face cachée ;
- SOIT depuis votre RESERVE, le premier domino visible au-dessus de la pile.

(note : au 1er tour, aucun joueur n'a de domino en RESERVE)

3. Ensuite, en commençant par le premier joueur, chacun place, à tour de rôle, le domino *Fleuve* qu'il a en main SOIT :

- à la verticale, n'importe où sur l'aire de jeu ;
- sur un *Paysage* déjà posé (y compris la tuile *Départ*) ;
- sur le dessus de sa pile RESERVE, face visible.

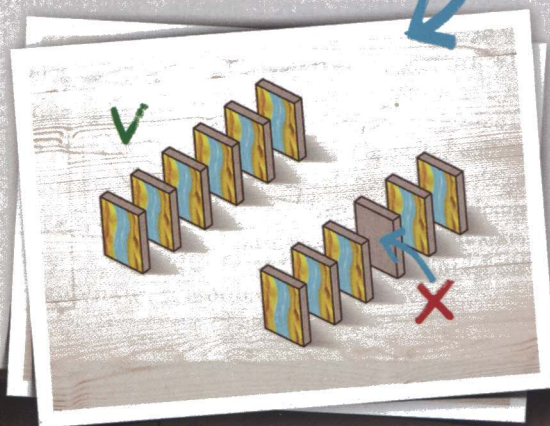
Une fois le domino posé, le joueur peut immédiatement piocher le domino suivant pour préparer son prochain tour.

Un joueur ne peut piocher (et donc avoir en main) qu'un seul domino à la fois. Il ne peut en aucun cas remettre un domino pioché dans son STOCK pour en prendre un autre.

Si un joueur fait tomber des dominos, il faut les redresser au plus vite ou tout au moins avant la fin de la phase de pose. Tous les joueurs peuvent aider.

Un domino peut être ré-orienté par n'importe quel joueur à son tour mais sa position sur la chaîne ne peut pas être modifiée.

Sur les dominos, l'eau n'est représentée que sur une seule face. Il faut les placer de sorte que le sens d'écoulement du *Fleuve* soit toujours respecté.

Tip

Profitez d'un temps d'arrêt avant de relancer le sablier pour discuter plus tranquillement et ajuster votre stratégie. Restez zen autour de la table, c'est une des clés du succès !

Tip

N'hésitez pas à annoncer le type de domino pioché pour faciliter l'anticipation et la collaboration.

Tip

Vous pouvez poser un domino à la suite d'autres dominos pour prolonger une chaîne ou ailleurs pour démarrer une chaîne à rejoindre par la suite.

Tip

Sur les tuiles *Paysage*, posez des dominos du même type de terrain afin de les valider en fin de partie ! Sur la tuile *Départ*, vous pouvez poser n'importe quel type de domino.

Les dominos avec un appareil photo

Un joueur qui pioche un domino avec un symbole *Appareil photo* PEUT :

- SOIT prendre une tuile *Paysage* et le jeton *Photo Paysage* posé dessus, du type correspondant au domino (voir point "Pose d'une Tuile Paysage") ;
- SOIT prendre un jeton *Photo Animal* du type correspondant au domino (voir point "Pose d'un jeton Photo Animal") ;
- SOIT l'utiliser comme un domino "classique".

Pose d'une tuile *Paysage*

Le joueur pose la tuile *Paysage* (côté recto) où il veut sur l'aire de jeu et l'oriente à sa guise. Une fois la tuile positionnée, le joueur dépose le jeton *Photo Paysage* à côté de celle-ci (n'oubliez pas,

cela vous rapportera des points en fin de partie !). Cette tuile *Paysage* ne peut alors plus être déplacée. Il place ensuite le domino *Appareil photo* debout, à l'extérieur de la tuile *Paysage*, face à une "entrée" de fleuve (dans le sens d'écoulement afin de s'assurer que ce domino "appareil photo" tombe face visible sur la tuile. Voir phase B).

Certaines tuiles *Paysage* proposent des bifurcations et comprennent plusieurs entrées ou sorties. À vous d'orienter correctement la tuile pour déterminer les entrées et sorties.

Tip

Pour connecter des tuiles *Paysages* entre elles, il est conseillé de tenir compte de leur "orientation" en imaginant les dominos *Fleuve* à relier entre les deux tuiles.

Tip

Afin d'optimiser votre espace, une distance approximative du diamètre d'une tuile est recommandée entre chaque tuile.

Pose d'un jeton *Photo Animal*

Le joueur dépose le jeton *Photo Animal* (côté recto) à cheval sur le domino *Appareil photo* et un autre domino préalablement posé. Attention, ne posez pas

le jeton *Photo Animal* trop près ou sur une tuile *Paysage* (voir le point "Validation des jetons").

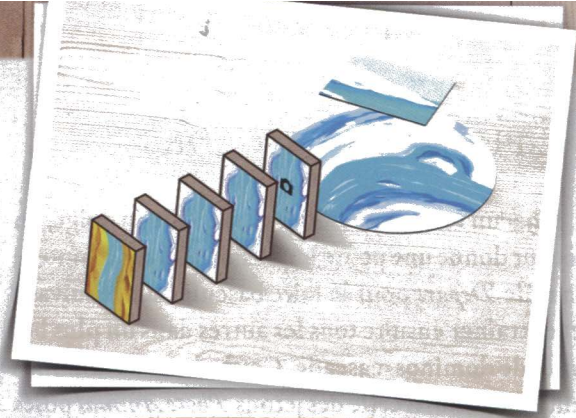
Tip

Afin de créer une "zone tampon" dans la chaîne de dominos (pour éviter une cascade prématurée due à une maladresse), le joueur peut poser le jeton *Photo Animal* et le domino "appareil photo" à plat, juste à côté de l'emplacement où il sera redressé plus tard.

Attention : n'oubliez pas de redresser ce domino et de déposer le jeton *Photo Animal* dessus avant

la fin de la phase de pose (2ème temps de sablier écoulé) !

Après, il sera trop tard !

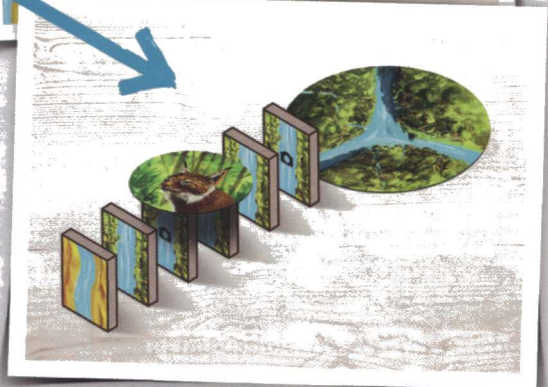
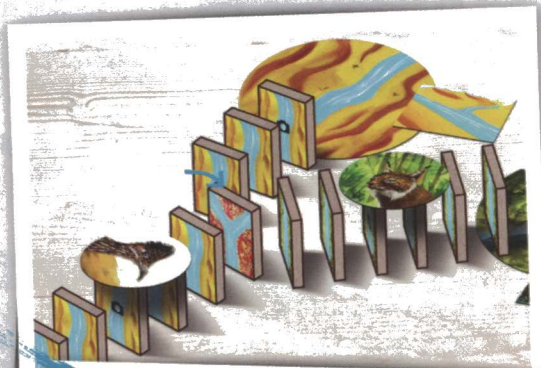
Les dominos *Jardin extraordinaire*

Un joueur qui pioche un domino *Jardin extraordinaire* PEUT l'utiliser :

- SOIT pour créer une bifurcation dans la chaîne de dominos ;
- SOIT comme un domino classique.

Dans les 2 cas, un domino "*Jardin extraordinaire*" est un domino "joker" : il est équivalent à n'importe quel type de domino.

Une bifurcation permet la pose de 2 jetons *Photo Animal* sur la chaîne, d'un côté et de l'autre du domino "*Jardin extraordinaire*".

4. La phase de pose s'arrête immédiatement dès que l'une de ces 2 conditions est remplie :

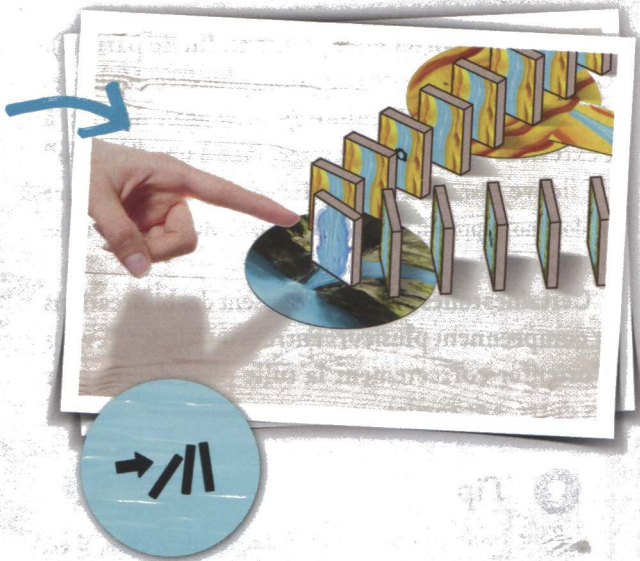
- SOIT le 2ème temps de sablier est épuisé (c'est le plus fréquent) ;
- SOIT un des joueurs ne peut plus puiser dans son STOCK (même si sa RESERVE n'est pas vide !).

B. PHASE DE CASCADES

Chacun retient son souffle... du bout du doigt, un joueur donne une petite impulsion au 1er domino de la tuile *Départ* pour le faire basculer sur le suivant et entraîner ensuite tous les autres dans un plus bel effet de dominos-cascade. Cette chute de dominos entraînera aussi celle des jetons *Photo Animal* posés à cheval sur les dominos.

Il est possible que la cascade s'arrête à cause d'un "trou" dans la chaîne ou parce que des dominos ont été mal placés (trop proches, trop éloignés, de biais, etc). Dans ce cas, le joueur suivant donne à nouveau une impulsion sur un domino encore debout pour relancer une chaîne en cascade. Et ainsi de suite.

A chaque relance (sauf la première), un *Jeton de relance* est retiré de votre pile. Au-delà de 10, rassurez-vous, vous ne pouvez plus en perdre. **Important** : vous devez impérativement effectuer des relances jusqu'à ce qu'il n'y ait plus aucun domino debout !

C. PHASE DE DECOMPTE

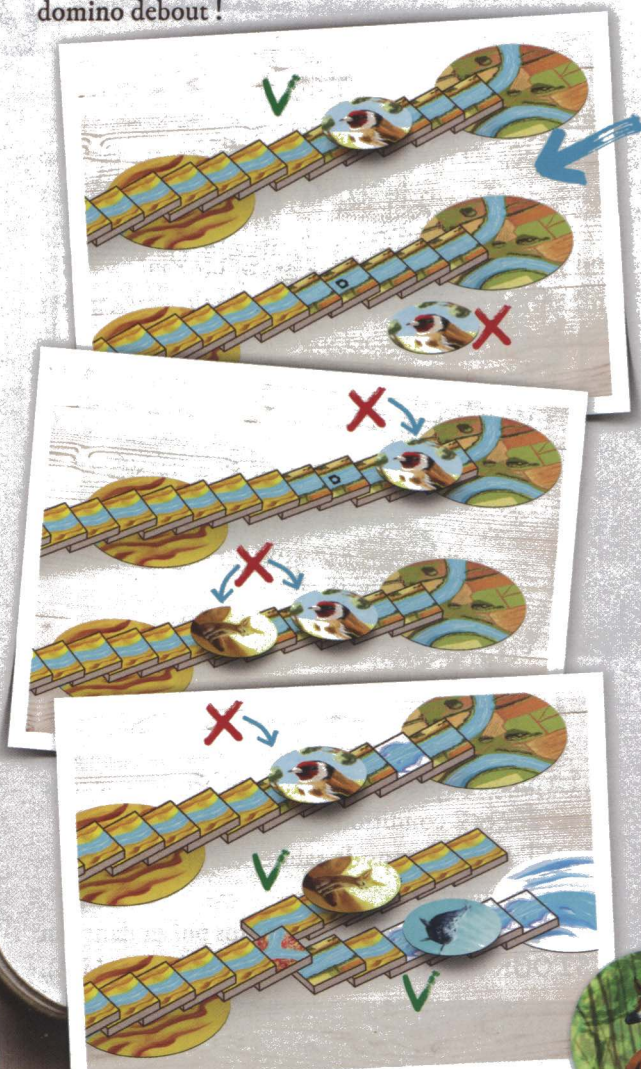
C'est le moment de valider (ou non) les *Photos Animal* et *Paysage* que vous avez réussies pendant votre périple. A partir de la tuile *Départ*, remontez les fleuves au fil de l'eau et comptez vos points.

Validation des jetons *Photo Animal*

Un jeton *Photo Animal* est validé si TOUTES ces conditions sont remplies :

- Il touche la chaîne par au moins le bord d'un domino (il n'a pas été éjecté sur le côté).
- Il est relié par des dominos de son type à une tuile *Paysage* du même type. Pour rappel, un domino *Jardin extraordinaire* fait office de "joker" et ne "brise" pas la continuité des types de dominos d'une chaîne.
- Il est strictement à l'extérieur d'une tuile *Paysage*.
- Il n'y a qu'un seul jeton *Photo Animal* sur la chaîne entre les 2 paysages sauf si une bifurcation (créée par un domino *Jardin extraordinaire*) sépare les deux photos.

Un jeton *Photo Animal* validé est récupéré.

Validation des jetons *Photo Paysage*

Les jetons *Photos Paysage* qui ont été posés sont validés si TOUTES ces conditions sont remplies :

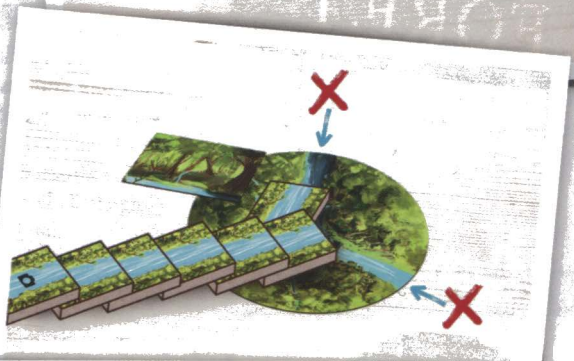
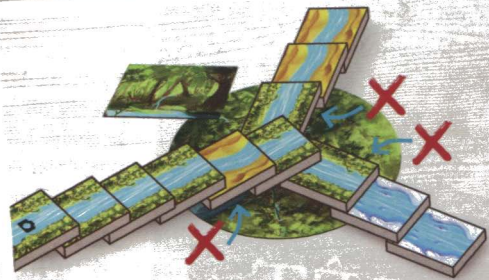
- TOUS les dominos *Fleuve* qui s'y trouvent et qui la touchent sont du même type que la tuile *Paysage*.
- TOUTES les entrées et sorties de la tuile *Paysage* sont irriguées, c'est-à-dire recouvertes par un domino du même type.

Un jeton *Photo Paysage* validé est récupéré.

Important : si vous validez les 3 jetons *Photo Paysage* d'un même type -SURPRISE!- vous pouvez créer un triptyque panoramique !

Décompte

- Chaque jeton *Photo Animal* validé vous rapporte 1 point.
- Chaque jeton *Photo Paysage* validé vous rapporte 1 point.
- Chaque triptyque de *Photo Paysage* vous rapporte 1 point bonus.
- Chaque *Jeton de relance* conservé vous rapporte 1 point.

LE NOMBRE DE POINTS RÉCOLTÉS DÉTERMINE VOTRE TAUX DE RÉUSSITE :

10 points : Faux départ ! Vous êtes partis mais vous avez oublié les pellicules. Il y a un début à tout... Ne vous découragez pas. C'est arrivé aux meilleurs.

15 points : Erreur de débutants ! Une fois sur place, vous avez fait le constat de batteries insuffisamment chargées. Trop peu de photos prises au final.

20 points : Quel potentiel ! Vous n'avez peur de rien. Dommage que la plupart de vos photos soient floues. Mais c'est un bon début... Persévérez !

25 points : Beaux clichés ! Pas mal, ça commence à venir, vous avez quelques très belles photos !

30 points : Très bien ! Votre équipe est compétente et soudée. Quelques photos hors du commun seront même publiées dans le journal du coin !

35 points : La dream team ! Il ne manque que quelques réglages et votre prochain reportage sera vendu à travers le monde !

40 points : Reportage vendu ! Vous êtes hors du commun ! Toutes les agences vous appellent. On se bat pour votre reportage.

45 points : En couverture ! Nous sommes béats d'admiration. Vous faites la UNE de tous les magazines. Votre carrière est assurée.

50 points : Respect ! Envoyez-nous une photo. Même nous (les auteurs), on n'y est jamais arrivé !

55 points : C'était un rêve ! Euh... là y'a un bug... c'est humainement impossible. Auriez-vous triché ?

REMERCIEMENTS

Pour leur temps et leurs précieux conseils : Sarah Fitton, Amandine Pourbaix, Valérie Vancaeneghem, Sabrina Messahel, Nicolas Ovigneur, Cécile Thoulén, Typhaine et Charlotte Calais, Marie-Germaine Mapessa, Jean-Luc Tricot, Frédéric Ruf, Christine Beriaux, Charline Wansart, Ivana Krunic, Felipe Reina, Lucian, Julie, Nicolas, Daniela et Jean-Christophe, Sophie Joniaux, Mailis Quintens, Marc Sibille, Jim Dratwa, Yannick Gobert, Jean-Ba Bourgeois, Charles Hanus & Noémy Dauray, Hugo et Jeanne Grégoire, Bénédicte Lescaler, Cyril Marbaix, Ilya Knudsen, Muriel Lejuste, Charlotte Van Driessche, Charlotte Urger, Jean-Marc Piron et les participants de la formation "Jouer pour coopérer", les participants au Ludoweekend, Nounet, Cedrox et Ketch, David Clerc, Aurélien et Nathalie Bollin, Yahndrev et toute l'équipe de Blackrock Games.

L'extraordinaire faune
du monde d'AYA

FORÊT

Lynx boréal

Le Lynx boréal (*Lynx lynx*) pèse jusqu'à 35 kg et sa longueur peut atteindre 1,35 m. Il habite les forêts tempérées et boréales. Il se nourrit principalement de petits ongulés.

Statut de conservation UICN:

**PRÉOCCUPATION
MINEURE**

Le saviez-vous ?

Le Lynx était assimilé au loup au Moyen-âge et on lui donnait le nom de « loup-cervier ». Il était présenté comme féroce. Cette croyance est bien éloignée de la réalité et de la nature discrète et timide de cette espèce.

Okapi

L'Okapi (*Okapia johnstoni*) peut mesurer jusqu'à 1,80 m au garrot. Il pèse au maximum 230 kg. Il habite les forêts équatoriales de l'Afrique Centrale. Il est herbivore, il se nourrit d'une large gamme de plantes et fruits.

Statut de conservation UICN:

EN DANGER

Le saviez-vous ?

À l'époque de sa découverte, les chercheurs pensaient que l'Okapi était une espèce de zèbre. Plus tard, on découvrit qu'il s'agissait d'un nouveau genre de mammifère proche des girafes.

Morpho bleu

Le Morpho bleu (*Morpho aurora*) est un papillon de grande taille, atteignant une envergure de 20 cm. La face interne des ailes présente des reflets bleus métalliques. Il vit dans les forêts tropicales d'Amérique Centrale et du Sud.

Statut de conservation UICN:

NON ÉVALUÉ

Le saviez-vous ?

Les Amérindiens racontent que le Morpho bleu représente l'âme des morts et que sa couleur bleue attire les hommes pour les perdre dans la forêt. Il s'agit bien entendu d'une légende.

Paon bleu

Le Paon bleu (*Pavo cristatus*) est originaire d'Asie (Pakistan, Inde, Sri Lanka et Bangladesh). Il mesure jusqu'à 1,1 m, sans tenir compte de sa queue pouvant atteindre 1,5 m. Son poids atteint 6 kg. Il est inféodé aux forêts caduques situées à proximité des cours d'eau.

Statut de conservation UICN:

**PRÉOCCUPATION
MINEURE**

Le saviez-vous ?

L'introduction du Paon bleu en Europe est très ancienne et remonterait probablement à plus de 3000 ans, notamment grâce au Roi Salomon.

Dendrobate doré

Le Dendrobate doré (*Dendrobates auratus*) vit en Amérique Centrale. Il se reconnaît par sa couleur très vive, vert-doré, ponctuée de taches noires. Sa taille ne dépasse pas 4 cm. Il est inféodé aux forêts tropicales humides.

Statut de conservation UICN:

**PRÉOCCUPATION
MINEURE**

Le saviez-vous ?

Les Dendrobates produisent un poison très puissant. Certains de ces poisons contiennent des alcaloïdes ayant des vertus analgésiques 200 fois plus puissantes que la morphine.

L'extraordinaire faune
du monde d'AYA

MONTAGNE

Vigogne

La Vigogne (*Vicugna vicugna*) est une petite espèce d'ongulé de la famille des camélidés. Sa taille ne dépasse pas 1 m au garrot pour un poids situé entre 40 et 60 kg. Elle habite les hauts plateaux de la cordillère des Andes

Statut de conservation UICN:

**PRÉOCCUPATION
MINEURE**

Le saviez-vous ?

La laine de sa toison est particulièrement fine et chaude. Elle est utilisée pour la confection de vêtements de luxe.

Yack sauvage

Le Yack sauvage (*Bos grunniens mutus*) est une grande espèce de ruminant à longue toison dont la distribution est actuellement limitée au Tibet. Il peut atteindre 1000 kg pour une hauteur au garrot atteignant 2 m.

Statut de conservation UICN:

VULNÉRABLE

Le saviez-vous ?

Le Yack a été domestiqué il y a plus de 10 000 ans. Cette forme domestiquée est largement utilisée par les populations de l'Himalaya comme bête de somme et comme monture, et pour la production de lait, de viande et de laine.

Gypaete

Le Gypaete (*Gypaetus barbatus*) est un grand vautour. Son envergure peut atteindre 2,85 m pour un poids allant jusqu'à 7 kg. Il se caractérise par une touffe de plumes à la base du bec et par un plumage orangé sur le ventre. On le retrouve dans les montagnes européennes jusqu'en Asie.

Statut de conservation UICN:

QUASI MENACÉE

Le saviez-vous ?

Il se nourrit principalement d'os, qu'il laisse tomber en vol sur les rochers, afin de les briser et se nourrir de moelle. Attention à la tête si vous le rencontrez !

Panthère des neiges

La Panthère des neiges (*Panthera uncia*) vit dans les montagnes d'Asie Centrale et Orientale. Ce félin est caractérisé par une fourrure épaisse aux longs poils qui varie du gris pâle au gris foncé. Il mesure jusqu'à 1,3 m de long pour un poids allant jusqu'à 55 kg.

Statut de conservation UICN:

EN DANGER

Le saviez-vous ?

Contrairement aux autres grands félins, la Panthère des neiges ronronne à la manière des petits félins, ce qui en fait une exception.

Rosalie des Alpes

La Rosalie des Alpes (*Rosalia alpina*) est un insecte coléoptère longicorne très reconnaissable par sa couleur gris-bleuté et sa taille importante pouvant atteindre 3,8 cm. Son aire de distribution couvre les montagnes européennes jusqu'au Caucase.

Statut de conservation UICN:

VULNÉRABLE

Le saviez-vous ?

Menacée de disparition, cette espèce souffre surtout de la disparition des vieilles forêts de hêtre de montagne, où les larves se développent dans les troncs morts.

L'extraordinaire faune
du monde d'AYA

DESERT

Fennec

Le Fennec (*Vulpes zerda*), ce petit renard aux très grandes oreilles est inféodé aux régions désertiques du Sahara. Il s'agit de la plus petite espèce de canidé au monde. Sa taille ne dépasse pas 40 cm de longueur pour un poids maximal de 1,7 kg.

Statut de conservation UICN:

**PRÉOCCUPATION
MINEURE**

Le saviez-vous ?

La base des pattes du Fennec est couverte de poils épais lui permettant de se protéger de la chaleur du sable mais également de s'approcher de ses proies en silence.

Oryx d'Arabie

L'Oryx d'Arabie (*Oryx leucoryx*) est un ongulé proche des antilopes, adapté aux zones désertiques. Sa taille atteint 1 m au garrot pour un poids de 70 kg. Il était distribué auparavant dans toute la péninsule arabique. Aujourd'hui, il ne survit que dans certaines régions (Arabie saoudite, Oman) où il a été réintroduit.

Statut de conservation UICN:

VULNÉRABLE

Le saviez-vous ?

L'Oryx est capable de survivre durant de longues semaines sans boire. Il détecte pourtant la pluie à grande distance.

Ténébrion du désert

Le Ténébrion du désert (*Onymacris unguicularis*) appartient à la famille des insectes coléoptères. Il mesure environ 2 cm et est caractérisé par de très grandes pattes lui permettant de tenir son corps à distance du sable chaud et de se déplacer très vite. Il est endémique à la Namibie.

Statut de conservation UICN:

NON ÉVALUÉ

Le saviez-vous ?

Cette espèce de coléoptère est captable de s'alimenter en eau à partir du brouillard matinal du désert namibien qui se condense sur son corps.

Crotale du Texas

Le Crotale du Texas (*Crotalus atrox*) appartient à la famille des Viperidae. Il est endémique aux Etats-Unis, Canada et nord du Mexique. Sa taille peut atteindre jusque 2,5 m. On le reconnaît facilement grâce à l'extrémité de sa queue faisant un bruit de grésille, lorsqu'il est stressé.

Statut de conservation UICN:

**PRÉOCCUPATION
MINEURE**

Le saviez-vous ?

Il s'agit du serpent nord-américain le plus redoutable. Il tue chaque année de nombreuses personnes par morsure et injection de son venin très puissant.

Géococou

Le Grand Géococou (*Geococcyx californianus*) est un oiseau coureur endémique au sud des Etats-Unis et au nord du Mexique. Sa taille atteint 62 cm de longueur pour une envergure de 56 cm. Son poids ne dépasse pas 380 g. Il est adapté aux milieux arides du désert nord-américain.

Statut de conservation UICN:

**PRÉOCCUPATION
MINEURE**

Le saviez-vous ?

Cette espèce est devenue mondialement célèbre suite à sa représentation de Bip Bip dans le dessin animé Bip Bip et Coyote.

L'extraordinaire faune
du monde d'AYA

PÔLES

Narval

Le Narval (*Monodon monoceros*) est un cétacé surnommé « licorne de mer », vivant dans les eaux de l'Arctique. Les mâles ont une défense unique atteignant 3 m et correspondant à l'incisive supérieure gauche. Les adultes mesurent jusqu'à 4 m de long.

Statut de conservation UICN:

QUASI MENACÉE

Le saviez-vous ?

La corne est criblée de millions de tubules renfermant une terminaison nerveuse. Elle pourrait jouer un rôle dans la recherche de nourriture et détecter les femelles via leurs hormones.

Manchot empereur

Le Manchot empereur (*Aptenodytes forsteri*) est le plus grand et le plus lourd de tous les manchots. Il est endémique à la région Antarctique. Les mâles et femelles ont la même taille qui atteint 1,2 m de hauteur pour un poids de 40 kg.

Statut de conservation UICN:

QUASI MENACÉE

Le saviez-vous ?

Le Manchot empereur est un formidable nageur pouvant plonger jusqu'à 500 m de profondeur pendant une période de près de 20 minutes.

Ours polaire

L'Ours polaire (*Ursus maritimus*) est le plus grand des mammifères carnivores terrestres. La taille des mâles peut atteindre 3 m de haut pour un poids de 800 kg. Il est endémique aux régions arctiques où on le retrouve du nord du Canada jusqu'au nord de la Russie.

Statut de conservation UICN:

VULNÉRABLE

Le saviez-vous ?

L'Ours polaire et le grizzly sont des espèces cousines pouvant encore s'hybrider lorsqu'elles se rencontrent. Elles ne seraient séparées que depuis 200 000 ans.

Phoque du Groenland

Le Phoque du Groenland (*Pagophilus groenlandicus*) est endémique aux régions arctiques. Il se distingue des autres espèces par le pelage blanc des petits à la naissance, appelés blanchons. Les adultes atteignent 1,6 m pour un poids de 150 kg.

Statut de conservation UICN:

**PRÉOCCUPATION
MINEURE**

Le saviez-vous ?

La chasse des blanchons pour leur fourrure a conduit à l'extermination de dizaines de milliers d'individus. Cette chasse a été quasi interdite suite, notamment, aux actions de personnalités comme Brigitte Bardot.

Harfang des neiges

Le Harfang des neiges (*Bubo scandiacus*) est aisément reconnaissable à la couleur blanche de son plumage et à ses grands yeux jaunes. Son envergure atteint 1,8 m pour un poids allant jusqu'à 2,5 kg. Il est inféodé aux toundras arctiques du nord de l'Amérique, de l'Asie et de l'Europe.

Statut de conservation UICN:

**PRÉOCCUPATION
MINEURE**

Le saviez-vous ?

La série « Harry Potter » a posé un problème pour la conservation de l'espèce, les fans voulant s'en procurer au mépris de sa fragilité et rareté.

L'extraordinaire faune
du monde d'AYA

CAMPAGNE

Bourdon terrestre

Le Bourdon terrestre (*Bombus terrestris*) est un insecte hyménoptère atteignant 23 mm de longueur. Il se caractérise par l'extrémité de son abdomen de couleur blanche. Il vit dans les régions tempérées d'Europe.

Statut de conservation UICN:

NON ÉVALUÉ

Le saviez-vous ?

Le Bourdon terrestre est bien plus efficace que l'abeille pour la pollinisation des plantes printanières. Cette espèce est en effet active en dessous de 15°C et par temps couvert, au contraire de sa cousine.

Chardonneret

Le Chardonneret (*Carduelis carduelis*) est un petit passereau reconnaissable aux couleurs vives de son plumage. Il mesure 25 cm d'envergure pour un poids de 18 g. Sa distribution couvre l'Europe, le nord de l'Afrique et l'Asie jusqu'au Japon.

Statut de conservation UICN:

**PRÉOCCUPATION
MINEURE**

Le saviez-vous ?

Le Chardonneret est représenté dans de nombreuses peintures de la Renaissance italienne. Il annonce de façon symbolique le chardon et le sacrifice à venir du Christ.

Pipistrelle commune

La Pipistrelle commune (*Pipistrellus pipistrellus*) est la plus petite des chauves-souris européennes. Elle est fréquente autour des maisons et dans les greniers. La taille de son corps est de 2 cm à peine pour une envergure d'une vingtaine de cm. Son poids atteint un maximum de 8 g.

Statut de conservation UICN:

**PRÉOCCUPATION
MINEURE**

Le saviez-vous ?

Pendant la période de reproduction, elle met en place de véritables maternités où de nombreuses femelles se rassemblent pour s'occuper de leurs petits.

Escargot des jardins

Les dessins de la coquille de ce petit Escargot des jardins (*Cepaea hortensis*) sont très variables, ce qui peut rendre son identification difficile. Sa taille ne dépasse pas 2 cm. On le retrouve dans les bois, les haies et les jardins. Il est originaire du centre et de l'ouest de l'Europe.

Statut de conservation UICN:

**PRÉOCCUPATION
MINEURE**

Le saviez-vous ?

L'escargot des jardins hiberne en s'enfonçant dans le sol et en fermant hermétiquement sa coquille à l'aide d'une cloison de mucus solidifié.

Lièvre européen

Le Lièvre européen (*Lepus europeus*) est caractérisé par de grandes oreilles dont la pointe est noire. Il est plus grand et longiligne que le lapin et son poids atteint presque 4 kg. Son aire de distribution reprend l'Europe jusqu'aux plaines d'Asie Centrale.

Statut de conservation UICN:

**PRÉOCCUPATION
MINEURE**

Le saviez-vous ?

Autrefois très fréquent, il est en forte régression en Europe, suite à l'usage de pesticides, la dégradation de son habitat et de nouvelles maladies.

Ces fiches d'identification des animaux ont été préparées par notre conseiller scientifique Johan Michaux, directeur de recherches au FNRS.